

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1\(20\)-134-147](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1(20)-134-147)

Юлія Комаринська

*кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри криміналістики та судової медицини,
Національна академія внутрішніх справ
м. Київ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-1747-1816>*

РОЛЬ КОМПЛЕКСНОСТІ У МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ДОМАШНІМ НАСИЛЬСТВОМ

Анотація. Питання забезпечення якісного та кваліфікованого розслідування вчинення насильницьких дій, не зважаючи на багаторічний досвід боротьби із цим негативним явищем у кожній цивілізованій країні світу, залишається актуальним і на сьогодні для всіх правоохоронних інституцій. Окремої уваги потребують прояви насильства, що вчиняються у сімейному колі, серед осіб, які пов'язані родинними вузами або певний час перебували у інтимних стосунках, мали спільний побут. Нажаль, маючи значні досягнення у сфері запобігання та протидії проявам домашнього насильства такі ганебні явища продовжують існувати у багатьох країнах світу. Враховуючи латентний характер домашнього насильства, про його існування в певній родині правоохоронним органам стає відомо вже після того як відбуваються ще більш тяжкі наслідки такого насильства, наприклад, вбивство або каліцтво. Така ситуація вимагає подальшого вивчення та розробку дієвих методів протидії не лише із домашнім насильством, а й поєднаних із ним кримінальних правопорушень. У статті автором розглянуто генезис поняття комплексності розслідування кримінальних правопорушень, в тому числі і пов'язаних із домашнім насильством. Проаналізовані погляди вітчизняних науковців на проблематику методичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. Основною умовою, що обумовлює комплексність методики розслідування кримінальних правопорушень, визначено взаємозв'язок наукових розробок та досягнень із напрацьованим досвідом підрозділів Національної поліції України. Ґрунтуючись на даних аналізу вивчення матеріалів кримінальних проваджень визначено, що, в переважній більшості випадків, домашнє насильство розпочинається із застосування правопорушником дій, що поєднують психологічне та економічне насильство, яке з часом переходить у фізичне та сексуальне насильство. Таке поєднання призводить до інформативно складної слідової картини та слідчих ситуацій.

Ігнорування наявності двох кримінальних правопорушень, а відповідно, проведення розслідування лише за одним видом правопорушення, призводить до відчуття безкарності у правопорушника. Відповідно процес організації та планування досудового розслідування має свої особливості та потребує належної підготовки слідчого. З метою вирішення зазначених завдань автором узагальнено фактори, що обумовлюють потребу у комплексному підході до формування методики розслідування зазначеного виду кримінальних правопорушень.

Ключові слова: методика, розслідування, домашнє насильство, кримінальне провадження, слідчі ситуації.

Yuliia Komarynska

*Candidate of Law, Associate Professor,
doctoral student of the Department of Forensic Science and Forensic Medicine,
National Academy of Internal Affairs
Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-1747-1816>*

THE ROLE OF COMPLEXITY IN THE METHODOLOGY OF INVESTIGATING CRIMINAL OFFENSES RELATED TO DOMESTIC VIOLENCE

Abstract. The issue of ensuring a high-quality and qualified investigation of the commission of violent acts, despite the many years of experience in combating this negative phenomenon in every civilized country of the world, remains relevant even today for all law enforcement institutions. Manifestations of violence committed in the family circle, among persons who are connected by family universities or have been in an intimate relationship for a certain time, had a common life, require special attention. Unfortunately, despite significant achievements in the field of preventing and countering manifestations of domestic violence, such shameful phenomena continue to exist in many countries of the world. Given the latent nature of domestic violence, law enforcement agencies become aware of its existence in a certain family only after even more serious consequences of such violence, such as murder or mutilation, occur. Such a situation requires further study and development of effective methods of combating not only domestic violence, but also related criminal offenses. In the article, the author considered the genesis of the concept of the complexity of the investigation of criminal offenses, including those related to domestic violence. The views of domestic scientists on the issue of methodical support for the investigation of criminal offenses are analyzed. The main condition that determines the complexity of the methodology of investigation of

criminal offenses is the relationship of scientific developments and achievements with the accumulated experience of the units of the National Police of Ukraine. Based on the analysis data of the study of the materials of criminal proceedings, it was determined that, in the vast majority of cases, domestic violence begins with the offender's use of actions that combine psychological and economic violence, which eventually turns into physical and sexual violence. Such a combination leads to an informatively complex trace picture and investigative situations. Ignoring the existence of two criminal offenses and, accordingly, conducting an investigation on only one type of offense leads to a feeling of impunity for the offender. Accordingly, the process of organizing and planning a pre-trial investigation has its own characteristics and requires proper training of the investigator. In order to solve the specified tasks, the author summarized the factors that determine the need for a comprehensive approach to the formation of the method of investigation of the specified type of criminal offenses.

Keywords: methodology, investigation, domestic violence, criminal proceedings, investigative situations.

Постановка проблеми. Окрім небезпеки, яку несе домашнє насильство будь то жінці чи чоловікові, неповнолітній чи малолітній дитині, особам похилого віку, чи члену родини, яка має психічні або фізичні вади, таке насильство небезпечне ще й тим, що воно поєднано з іншими кримінальними правопорушеннями різного ступеня важкості. Домашнє насильство, зазвичай, є так би мовити, відправною точкою для вчинення інших злочинів та кримінальних проступків, що є небезпечними для життя та здоров'я людини, і такі злочини не обов'язково обмежуються сім'єю та приміщенням спільного проживання. Тому не менш важливим та актуальним є вивчення, дослідження та створення методик розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством [1, с. 338].

Розробка дієвої методики розслідування кримінальних правопорушень, що в своїй основі мають спільний вид кримінального правопорушення, однак вчинення яких відрізняється формою та способами вчинення, відрізняються рівнем суспільної небезпеки, психо-фізіологічними особливостями його учасників, метою та мотивами, тощо, передбачає застосування міждисциплінарних досліджень. Тобто комплексне використання досягнень наук не лише юридичного спрямування, таких як криміналістика, кримінальне право та процес, оперативно-розшукова діяльність, тощо, а й досягнень інших наук таких як психологія, соціологія, медичних наук, в тому числі і досягнень технічних наук, що є взаємозалежними, важливими частинами методики розслідування.

Поняття комплексності є основоположним елементом будь-якої діяльності. До такої діяльності залучено певне коло осіб, які тим чи іншим

способом створюють потребу у такій діяльності, у більшій чи меншій мірі мають вплив на визначення напрямків дій. Обрання таких напрямків залежить від конкретних часових проміжків та певної етапності діяльності. Вони мають широку варіативність реалізації, що впливає на обрання певних методів та засобів реалізації, в залежності від форми її проведення. Однак всі ці елементи мають суттєві взаємообумовлені зв'язки та єдину мету. Іншими словами саме комплексність надає чіткої визначеності, послідовності дій, враховуючи векторність діяльності, обумовлену як суб'єктивними так і об'єктивними похідними.

Також, слід зазначити, що комплексність передбачає логічне поєднання існуючого досвіду певної діяльності із новими науковими досягненнями та розробками, що враховують не лише теоретичний генезис, а й практичні навички та напрацювання.

Розуміючи фактори, що впливають на застосування тих чи інших знань під час досудового розслідування кримінального провадження, слідчий має можливість запланувати та організувати весь комплекс необхідних заходів, що направлені на встановлення істини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням створення та формування окремих методик розслідування кримінальних правопорушень присвятили свої дослідження В. А. Жруваель, А. П. Запотоцький, В. О. Коновалова, В. В. Пяковський, О. В. Таран, В. В. Тіщенко, К. О. Чаплинський, С. С. Чернявський, В. Ю. Шепітько, Б. В. Щур та багато інших. Проблемні питання, що виникають під час розслідування, запобігання та протидії домашньому насильству досліджувалися в працях Н. М. Ахтирської, О. В. Бойко, І. А. Ботнаренко, Т. Р. Гуменникова, М. В. Євсюкова, Т. В. Іщенко, М. О. Качинської, Р. В. Кифлюка, Н. В. Коломoeць, Л. В. Крижної, О. В. Пчеліної, Ю. М. Слухаєнко, К. А. Шаповал. Слід зауважити, що в цьому напрямку діяльність науковців тільки набирає обертів.

Наявні вже наукові здобутки, є підґрунтям та базою для створення нових методик протидії кримінальним проявам. Аналіз слідчої та судової практики вказує на прогалини у методичному забезпеченні процесу досудового розслідування випадків насильства у сімейному колі. Адже такі діє зазвичай характеризуються поєднанням не лише різних форм домашнього насильства (фізичного, сексуального, психологічного та економічного), а й поєднанням інших видів кримінальних правопорушень із зазначеним видом насильства. Наприклад, вбивство в результаті домашнього насильства, доведення до самогубства або катування та мордування в поєднанні із домашнім насильством, тощо. Саме тому виникає потреба, для органів досудового розслідування, у розробці дієвої методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, що передбачає

поєднання алгоритмів дій слідчого для розслідування домашнього насильства та іншого, пов'язаного із ним кримінального правопорушення.

Метою статті є дослідження комплексності наукових розробок різних наук та практичних напрацювань правоохоронних органів, визначення факторів, що обумовлюють комплексний підхід у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством.

Виклад основного матеріалу. На початку дослідження, доречним буде проаналізувати поняття комплексності загалом та зокрема у співвідношенні із методикою розслідування.

Так наука про комплексність має стосунок до вивчення колективної динаміки. Це міждисциплінарна область досліджень систем, які складаються з численної кількості взаємозалежних частин. Термін «комплексність» походить від слова *complex* і складається з двох латинських коренів *com* («разом») і *plex* («сплетений»). На противагу йому слово *complicated* містить в собі корінь *plis* («складений») і вказує на багатшаровість. Комплексні системи характеризуються своїми взаємозалежностями, а складні системи шарами та рівнями. Комплексність використовується для опису систем з багатьох елементів, які у різний спосіб взаємодіючи призводять до виникнення чогось, що є більшим ніж сума окремих частин. Вивченням комплексних зв'язків є головним завданням теорії комплексних систем [2].

Тотожні схожі за смислом в англійській мові є «complexity», в німецькій «komplexität», які перекладаються як «складність», в латинській мові «complexionem» перекладається як поєднання. Тобто можна стверджувати, що комплексність передбачає об'єднання певних елементів, що утворюють певну складну структуру, що складається із взаємообумовлених рівнів із стійкими кореляційними зв'язками в середині них.

Враховуючи складний, системний характер процесу розслідування кримінальних правопорушень, науковці-криміналісти визначають, що саме у методиці розслідування закладено шляхи поєднання окремих елементів та рівнів процесу встановлення причинно-наслідкових зв'язків вчинення насильницьких дій.

Так Запотоцький А. П. у своєму дослідженні [3], що також присвячено комплексній методиці, влучно наводить думки Шепітька В. Ю. та Іщенко А. В. Шепітька В. Ю. визначає три аспекти поняття криміналістичної методики: 1) система наукових положень (загальний); 2) програма розслідування злочину певного виду чи групи (окремих); 3) процес застосування цієї програми до специфіки розслідування конкретного злочину (одиничний) [4, с. 6].

А Іщенко А.В. зазначає: «криміналістична методика є і розділом науки, і системою знань про «технологію розслідування злочинів», і власне цією

«технологією», своєрідним алгоритмом (програмою) розслідування окремих видів злочинів. Це різні вияви та, певною мірою, складові криміналістичної методики» [5, с. 245].

Однак і в першому і в другому випадку вона характеризується поєднанням теоретичних знань із дієвими практичними напрацюваннями, що ґрунтуються на закономірностях утворення криміналістично-значимої інформації та нормативно-правовій фіксації останньої. Відповідно має комплексний характер.

Чернявський С. С. у статті «Концептуальні засади комплексної методики розслідування фінансового шахрайства» [6] звертає увагу, на дієвість вже розроблених комплексних методик, предметом яких є розслідування кримінальних правопорушень, що об'єднані певним предметом безпосереднього посягання, способом вчинення, галуззю або сферою протиправної діяльності тощо.

Жруваель В. А. визначає комплексні методики розслідування як новий різновид методик, підґрунтям яких є кримінально-правові та криміналістичні критерії. Він зазначає: «Йдеться про створення нових методик або модернізацію існуючих типових рекомендацій у комплексні. Щодо названих угруповань, то між злочинами, які вчиняються, існують реальні взаємозв'язки, тому й їх розслідування потребує певних комплексних підходів. Особливого значення на сучасному етапі набуває розроблення інтеграційних (комплексних) окремих криміналістичних методик (технологій розслідування злочинів) взаємопов'язаних злочинів, кваліфікованих за сукупністю вчинюваних злочинними формуваннями (організованими групами, злочинними співтовариствами) часто на кількох об'єктах. У кримінальному праві ця проблема визначається як множинність злочинів, яка виявляється в різних формах, установлення яких за допомогою криміналістичних методів та засобів становить одне з найважливіших завдань. Безперечно, розроблення таких методик (технологій) не зводиться до звичайного їх складання. Вона повинна являти собою якісно нову систему криміналістичних рекомендацій, що враховує типовість поєднання взаємопов'язаних злочинних дій, їх наслідків, а також типові слідчі ситуації кожного етапу попереднього (досудового) розслідування» [7, с. 309].

Науковці, які присвятили свої дослідження питанням комплексності методик окремих категорій кримінальних правопорушень однак об'єднаною умовою є те, що це складна та багатогранна діяльність, однак обов'язковою умовою є те, що такого роду методика не повинна носити суто теоретичний, абстрактний характер, а повинна бути наближена до потреб практики, зрозумілою та доступною для її застосування під час досудового розслідування.

Об'єднані у єдиній класифікаційній групі ідеї і теоретичні положення стають цілісною теоретичною концепцією. В основі цієї концепції – характеристика різних видів злочинів, врахування якої дозволяє об'єднати

окремі рекомендації у єдину методiku. До допоміжних компонентів цієї концепції відносимо положення криміналістичної класифікації злочинів, криміналістичну характеристику злочинів, теорію криміналістичного прогнозування та ін. [6]

Така обставина підтверджує потребу у комплексному підході до процесу розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, що включає в себе міждисциплінарні зв'язки соціальних, психологічних, теоретичних знань та практики.

В. О. Коновала зазначає, що методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, це і є концепція наукових положень, що розкривають зміст та процес планування і розслідування. Досягнути сьогоденішнього високого рівня дозволило поєднання криміналістичної характеристики та ситуаційної залежності планування й організації розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, що мають інтегральну структуру [8].

Іншими словами комплексність методики розслідування кримінального правопорушення відображається у нерозривній єдності складових процесу досудового розслідування, що включають в себе ретельне дослідження та вивчення закономірностей, що виникають в результаті певної протиправної діяльності та відповідно складають певну слідчу ситуацію, що обумовлює планування та розслідування.

Так, в першу чергу, слід зазначити, що комплексність методики розслідування кримінальних правопорушень відображається у криміналістичній характеристиці конкретного кримінального правопорушення. Безумовно, встановленню та дослідженню закономірностей, що є результатом кримінальних дій, сприяє алгоритмізована діяльність на основі дослідження та розуміння елементів криміналістичної характеристики. Саме тому першим і основоположним елементом методики розслідування кримінального правопорушення, що обумовлює її комплексність, є криміналістична характеристика.

Говорячи про кримінальні правопорушення, що пов'язані із домашнім насильством, під час узагальнення криміналістично значимої інформації для встановлення системно залежних елементів, виникають труднощі, що характеризуються великим масивом як самих видів правопорушень так і особливостями окремих їх елементів. Такі кримінальні правопорушення мають складний агрегатний характер та широке коло криміналістично значимих ознак на кожному етапі прояву насильницьких дій, які в свою чергу характеризуються наростаючими проявами, зміною та «вдосконаленням» знарядь та засобів вчинення кримінальних дій, зміною ставлення та відношення особи правопорушника до події, і відповідно змінам та наростаючим спротивом сприйняття такої ситуації потерпілим.

Тому залежно від виду вчиненого в наслідок систематичного домашнього насильства кримінального правопорушення, елементи криміналістичної характеристики, повинні відображати інформацію, яка би підтверджувала не лише факт вчинення останнього факту вчинення протиправних дій, а й відображала наростаючий характер насильства в сім'ї. Поєднання кількох форм насильства, відповідно, обумовлює комплексність у дослідження цього процесу, вивчення закономірностей та їх фіксації як доказів.

По друге, комплексність методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, проявляється у тому, що у таких випадках відбувається поєднання вчинення кримінальних проступків та злочинів, або один кримінальний проступок «переростає» в інший, більш суспільно небезпечний акт.

Більш трудомістким є процес досудового розслідування коли такого роду кримінальні правопорушення вчиняються у формі співучасті. Такі випадки, окрім злочинної змови, характеризуються більшою суспільною небезпекою, поєднанням декількох форм насильства, відповідно більшою продуманістю способів вчинення та приховування такої діяльності, як наслідок більшою протидією розслідуванню.

В криміналістичній науці співучасть у злочинній діяльності, в переважній більшості, розглядається у методиці розслідування злочинів різної категорії, вчинених організованими злочинними групами. Стосовно кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством також непоодинокі випадки коли такі кримінальні правопорушення вчиняються у співучасті, це випадки коли злочинні дії двох і більше членів подружжя направленні відносно пристарілих батьків (або одного з них), або подружжя, що є опікунами неповнолітніх осіб, дітей-інвалідів, дітей з психічними/фізичними вадами обмежують їх свободу, примушують працювати (зазвичай жебракувати), використовують у сексуальних злочинах тощо [9, с. 172].

Наступним фактом, що потребує комплексного підходу, є потреби фіксації та дослідження взаємопов'язаних двох слідових картин. Як показує аналіз матеріалів кримінальних проваджень переважна кількість кримінальних правопорушень, що є наслідком систематичного чинення насильства, вчиняються у тих же самих місцях, що і домашнє насильство.

І. А. Ботнаренко [10] вказує на складності, що виникають перед слідчим під час розслідування домашнього насильства, а саме на те, що вони виникають через суперечливість доказової інформації про більшість фактичних обставин, які стосуються події кримінального правопорушення і винуватості у його вчиненні конкретних осіб, що може вплинути на формування істинного уявлення про вчинене протиправне діяння. Авторка

зазначає, що зазвичай на початку розслідування недостатньо інформації для чіткого висновку про обставини, що передували, відбувалися та мали місце після його закінчення [10, с. 84]. Відповідно і виявити зв'язок між домашнім насильством та пов'язаним із ним кримінальним правопорушенням є доволі складною справою. Адже потерпіли від такого роду кримінальних правопорушень воліють не розповідати про передуюче цьому систематичне насильство, особливо якщо це було психологічне насильство. Адже багато хто в силу звичаїв та традицій, не достатньої обізнаності про форми домашнього насильства, не вважають лайку, словесні образи та приниження насильством.

Вирішення такої задачі можливе лише за допомогою комплексного підходу, поступового та детального аналізу механізму події, аналізу особи та поведінки як правопорушника так і жертви, обстановки на місці події. З цією метою, під час проведення огляду місця події, в першу чергу, а в подальшому і інших слідчих (розшукових) дій, слідчий повинен виявити та зафіксувати сліди (матеріальні та ідеальні) всіх фактів насильства, навіть якщо вони були вчиненні за кілька днів до кримінального правопорушення.

Характер взаємозв'язку домашнього насильства з іншим кримінальним правопорушенням буде відображений і у слідчій ситуації, що впливає на процес версіювання та планування розслідування.

Визначальними для процесу розслідування є слідчі ситуації початкового етапу. Однак у визначенні слідчої ситуації, відразу прослідковується їх комплексний характер, а саме поєднання домашнього насильства із іншим кримінальним правопорушенням.

Так С. Романцова, Н. Устрицька та І. Глов'юк визначають наступні слідчі ситуації, що виникають під час домашнього насильства: особа самостійно повідомляє про вчинене нею кримінальне правопорушення (чи інше суспільно небезпечне діяння; виявлення трупа (чи його частин); отримання повідомлення про зниклу безвісти особу; повідомлення від працівників медичних закладів; повідомлення від органів опіки та піклування; безпосереднє виявлення ознак кримінального правопорушення, пов'язаного із домашнім насильством, при розслідуванні іншого кримінального правопорушення (чи іншого суспільно небезпечного діяння), вчиненого неповнолітнім; безпосереднє виявлення ознак кримінального правопорушення (чи іншого суспільно небезпечного діяння), пов'язаного із домашнім насильством, при розслідуванні адміністративного правопорушення; заява постраждалої особи [11, с. 283-287]. Слідчі же ситуації кримінального правопорушення, пов'язаного із домашнім насильством будуть вже залежати від самого виду (групи) правопорушень, будь то кримінальний проступок або злочин, вбивство, катування чи мордування або розбещення, тощо. Тому завданням слідчого буде комплексний аналіз слідчої ситуації відразу за двома (іноді більше) кримінальними правопорушеннями.

Правильна оцінка слідчої ситуації на початковому етапі розслідування дає змогу належним чином зорієнтуватися у масиві початкової інформації з метою визначення (коригування) напрямів подальшого провадження [3, с. 185]. На формування слідчої ситуації впливають чинники психологічного, інформаційного, процесуального, тактичного, організаційно-технічного характеру. Поєднання всіх чинників зумовлює індивідуальний характер кожної слідчої ситуації. Відповідно до слідчої ситуації, слідчий приймає тактичні рішення, тобто обирає мету тактичного впливу на слідчу ситуацію загалом чи її окремі компоненти, на хід і результати процесу розслідування та його елементи із визначенням методів, прийомів і засобів досягнення цієї мети [12, с. 66].

Також, не менш важливим аспектом, що визначає зміст комплексності методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, це обумовленість етапів проведення розслідування.

Лунгу В.І. етапи досудового розслідування розглядає як складові частини, що пов'язана з іншими частинами загальних завдань, колом учасників та єдністю процесуальної форми. Також він зазначає, що етапи в певній послідовності змінюють один одного, що обумовлено вирішенням конкретних завдань. Умовний розподіл на етапи, має позитивний результат як для практичних так і наукових цілей. Такий розподіл сприяє усвідомленню змісту стадії досудового розслідування, прослідкувати загальну спрямованість розвитку кримінального провадження, ти виявити можливі недоліки у розслідуванні [13].

Веліканов С. В. [14] визначає етапи розслідування, як компонент просторово-часової локалізації, та поділяє процес розслідування на три етапи: «первинний», «наступний», «завершальний».

А от Запотоцький А. П. визначає два етапи розслідування – початковий та наступний. Та зазначає, що межею між початковим і подальшим етапами часто є момент, коли слідчий, виконавши невідкладні слідчі (розшукові) дії та зібравши значний доказовий матеріал, переходить до його аналізу й складання розгорнутого плану розслідування за провадженням. Але ця межа є умовною, початковий етап може закінчитися, наприклад, після затримання підозрюваного та повідомлення особі про підозру в учиненні кримінального правопорушення, отримання будь-якого важливого доказу, що визначає подальший напрям розслідування [3, с. 183].

Слід зазначити, що єдиної спільної думки серед науковців-криміналістів, щодо поділу процесу досудового розслідування на етапи немає. Погоджуємося, що етапність та процес досудового розслідування в кожному конкретному випадку є і індивідуальним та визначається слідчою ситуацією, кількістю та якістю наявності доказової інформації, вартісним є і наявність досвіду у слідчого. Однак стосовно методики розслідування кримінальних

правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, необхідно розуміти його агрегатний характер, наявність поєднання декількох видів кримінальних правопорушень, протидію розслідуванню, як свідому так і несвідому, складність слідової картини, тощо.

Тому поділяємо точку зору Мосяженко В. Ю. [15], яка зазначає, що окрім початкового та наступного етапів розслідування, які мають різні функції та завдання, значення для результативності та якості розслідування має заключний етап.

На думку В.О. Малярової межею нерідко стає момент, коли слідчий, виконавши невідкладні дії і зібравши значний доказовий матеріал, приступає до його аналізу і складання розгорнутого плану розслідування [16, с.88]. На заключному етапі, під контролем процесуального керівника, слідчим приймаються процесуальні рішення відповідно до ст. 283 Кримінального процесуального кодексу України [17; 15, с. 152]. Також на зазначеному етапі проводяться дії відповідно до ст. 292 КПК України «Звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру», що є характерним для кримінальних проваджень, досліджуваної категорії кримінальних правопорушень.

Враховуючи зазначене, можемо стверджувати, що зміст комплексності методики розслідування кримінальних проваджень, пов'язаних із домашнім насильством, відображається у послідовності, взаємозалежності та обумовленості трьох етапів розслідування – початкового, наступного та заключного.

Висновки. Отже, враховуючи вищевикладене, можемо стверджувати, що зміст комплексності методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством проявляється в наступних аспектах: 1) поєднанні досягнень різних суспільних наук: права, соціології, педагогіки, психології тощо; 2) взаємодоповненості та взаємообумовленості теорії (наукових досліджень та технічних досягнень) та практики (слідчої та судової); 3) поєднанні механізмів вчинення кримінального проступку та злочину; 4) потребі фіксації та дослідження взаємопов'язаних двох слідових картин – слідова картина домашнього насильства та слідова картина кримінального правопорушення, пов'язаного із ним; 5) варіативність слідчих ситуацій; 6) більш трудомісткому процесі висування криміналістичних версій, враховуючи наявність двох (і більше) взаємообумовлених кримінальних правопорушень; 7) у етапності проведення досудового розслідування (початковий, наступний та заключний етапи), суть яких залежать від слідчої ситуації.

Література:

1. Комаринська Ю. Б. Жорстоке поводження з тваринами, як спосіб чинення психологічного насильства в кримінальних правопорушеннях, пов'язаних із домашнім насильством. *Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference*. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2022. Pp. 337 - 343. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-10-12-aprelya-2022-goda-barselona-ispaniya-arhiv/>

2. Комплексність. *Bikinedia* (*wikipedia.org*). URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Комплексність#cite_note-:0-1
3. Запотоцький А.П. Теоретичні основи та практика розслідування злочинів у сфері будівництва : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.09 / Національна академія внутрішніх справ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ. 2018. 510 с.
4. Розслідування злочинів у сфері господарської діяльності: окремі криміналістичні методики : монографія / [В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. А. Журавель та ін.] ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2006. 624 с.
5. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень : монографія / за ред. І. П. Красюка. Київ, 2003. 359 с.
6. Чернявський С.С. Концептуальні засади комплексної методики розслідування фінансового шахрайства. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право.* №4. 2009. С. 177-183. URL : www.socio-journal.kpi.kiev.ua/4-2009 (дата звернення: 02.11.2022)
7. Журавель В.А. Технології побудови окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія: Юридична*, 2015, 2. С. 305-315.
8. Коновалова В. О. Методика розслідування злочинів: оптимальні системи слідчих дій. *Вісник Академії правових наук України.* X. : Право. 2005. Вип. 4 (43). С. 155–160.
9. Комаринська Ю. Б. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права.* 2022. Випуск 4. С. 170-175. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.4.25>.
10. Ботнаренко І. А. Домашнє насильство: початковий етап розслідування. *Криміналістичний вісник.* № 2 (36). 2021. С. 82-91.
11. Кваліфікація та основи методики розслідування домашнього насильства: навчальний посібник / С. Романцова, Н. Устрицька, І. Гловюк та ін.; за ред. І. Гловюк, Н. Лашук, С. Романцової. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 404 с.
12. Криміналістика у питаннях та відповідях : навч. посіб. / [А. В. Іщенко, В. В. Пясковський, А. В. Самодін та ін.]. Київ : Центр учб. літ., 2016. 118 с.
13. Лунгу В.І. Першопочатковий етап розслідування злочинів: (процесуальний та організаційні аспекти): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 1991. 25 с. 225 с.
14. Веліканов С. В. Класифікація слідчих ситуацій в криміналістичній методиці: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого. Харків. 2002. 230 с.
15. Мосяженко В. Ю. Оперативно-розшукове та криміналістичне забезпечення виявлення та розслідування злочинів у сфері суспільної моралі: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Донецький юридичний інститут Кривий Ріг. 2015. 280 с.
16. Малярова В.О. Етапізація процесу розслідування злочинів проти моральності у сфері статевих стосунків. *Право і безпека.* 2013. № 3 (50). С. 86-91
17. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06.12.2017 р. № 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text> (дата звернення: 17.10.2021).

References:

1. Komarynska Yu. B. (2022) Zhorstoke povodzhennia z tvarynamy, yak sposib chynennia psykhologichnoho nasylstva v kryminalnykh pravoporushenniakh, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom [Cruel treatment of animals as a method of committing psychological violence in criminal offenses related to domestic violence]. Eurasian scientific discussions. Proceedings of the 3rd International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. Pp. 337 - 343. URL: <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-10-12-aprelya-2022-goda-barselona-ispaniya-arhiv/>

2. Kompleksnist. Vikipediia [Complexity. Wikipedia] (wikipedia.org). URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/Комплексність#cite_note-:0-1
3. Zapototskyi A. P. (2018) Teoretychni osnovy ta praktyka rozsliduvannia zlochyniv u sferi budivnytstva [Theoretical foundations and practice of investigating crimes in the field of construction]: dissertation. ... doctor of law. Sciences: 12.00.09 / National Academy of Internal Affairs, Taras Shevchenko Kyiv National University. Kyiv. 510 pp. [in Ukrainian].
4. Rozsliduvannia zlochyniv u sferi hospodarskoï diialnosti: okremi kryminalistychni metodyky (2006) [Investigation of crimes in the sphere of economic activity: separate forensic methods: monograph]. Kharkiv: Pravo, 624 p. [in Ukrainian].
5. Ishchenko A. V. (2003) Metodolohichni problemy kryminalistychnykh naukovykh doslidzhen : monohrafiia [Methodological problems of forensic scientific research: monograph]. Kyiv, 359 p. [in Ukrainian].
6. Chernyavs'kyi S. S. (2009). Kontseptual'ni zasady kompleksnoyi metodyky rozsliduvannia finansovoho shakhraystva [Conceptual principles of the complex methodology of financial fraud investigation] [in Ukrainian] URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/6244/1/09-4-31.pdf>
7. Zhuravel V. A. (2015) Tekhnolohii pobudovy okremykh kryminalistychnykh metodyk rozsliduvannia zlochyniv [Technologies for building separate forensic methods of crime investigation]. Lviv: Legal. P. 305-315. [in Ukrainian].
8. Konovalova V. O. (2005) Metodyka rozsliduvannia zlochyniv: optymalni systemy slidchykh dii [Methodology of crime investigation: optimal systems of investigative actions]. Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine. H.: Right.. Issue 4 (43). P. 155–160. [in Ukrainian].
9. Komarynska Yu. B. (2022) Kryminalistychna klasyfikatsiia kryminalnykh pravoporushen, pov'iazanykh iz domashnim nasylstvom. [Forensic classification of criminal offenses related to domestic violence]. Dnipro scientific journal of public administration, psychology, law.. Issue 4. P. 170-175. DOI: <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.4.25>. [in Ukrainian].
10. Botnarenko I. A. (2021) Domashnie nasylstvo: pochatkovyi etap rozsliduvannia [Domestic violence: the initial stage of the investigation]. Forensic Herald. No. 2 (36). P. 82-91. [in Ukrainian].
11. Kvalifikatsiia ta osnovy metodyky rozsliduvannia domashnoho nasylstva: navchalnyi posibnyk (2022) [Qualification and basics of domestic violence investigation methodology: a study guide]. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs,. 404 p. [in Ukrainian].
12. Kryminalistyka u pytanniakh ta vidpovidiakh : navch. posib (2016). [Forensics in questions and answers: teaching. manual]. Kyiv: Center for Education. lit., 118 p. [in Ukrainian].
13. Lungu V. I. (1991) Pershopochatkovyi etap rozsliduvannia zlochyniv: (protsesualnyi ta orhanizatsiini aspekty) [The initial stage of the criminal investigation: (procedural and organizational aspects)]: autoref. thesis for obtaining sciences. candidate degree law Sciences: 12.00.09. Kyiv,. 25 p. 225 p. [in Ukrainian].
14. Velikanov S. V. (2002) Klasyfikatsiia slidchykh sytuatsii v kryminalistychnii metodytsi [Classification of investigative situations in forensic methodology]: dissertation. ... candidate law Sciences: 12.00.09 / National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise. Kharkiv.. 230 p. [in Ukrainian].
15. Mosyazhenko V. Yu.(2015) Operatyvno-rozshukove ta kryminalistyчне zabezpechennia vyiavlennia ta rozsliduvannia zlochyniv u sferi suspilnoi morali [Operative investigative and forensic support for the detection and investigation of crimes in the sphere of public morality]: diss. ... candidate law Sciences: 12.00.09 / Donetsk Law Institute Kryvyi Rih. 280 p. [in Ukrainian].

16. Malyarova V. O. (2013) Etapizatsiia protsesu rozsliduvannia zlochyniv proty moralnosti u sferi statevykh stosunkiv [Staging of the process of investigation of crimes against morality in the sphere of sexual relations]. Law and security. No. 3 (50). P. 86-91. [in Ukrainian].

17. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho ta Kryminalnoho protsesualnoho kodeksiv Ukrainy z metoiu realizatsii polozhen Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu z tsymy yavlyshchamy (2017). [On amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes of Ukraine in order to implement the provisions of the Council of Europe Convention on the prevention of violence against women and domestic violence and the fight against these phenomena] Law of Ukraine No. 2227-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text> (date of application: 10/17/2021). [in Ukrainian].